

Mihaela MIROIU

Acasă e acolo unde pot iubi

POLIROM
2026

Cuprins

Marea	5
Ce știam despre îmbătrânire	20
La Rambla	34
Pensionarea	53
Lizuca	82
Pacienta oncologică	96
Hunedoara, <i>mon amour!</i>	119
Proscrisa	135
Nisipuri mișcătoare	166
Raiul cu nume aspru	187
Normalstadt	211
Să fii femeie: o poveste fără de sfârșit	232

Eu făceam slalom printre cei vii. Ba chiar, până să îmi zdruncine plăcerea companiei și locului, făceam un slalom bucuros. Am privit peste marginea terasei de pe acoperișul de la Inter. Și, pentru câteva clipe, Piața Universității și bulevardele din jur mi-au părut cel mai frumos loc din lume. Terasa, un vis plin de lumini, cu totul altceva decât mult mai luminatul salon de la ATI. Prietenii mi-au părut așa cum îmi par mereu: un mare dar de la Dumnezeu. Măcar percepția despre ei nu e marcată niciodată de traiul la limita spaimei. Poate doar a spaimei pentru ei, când au încercări mari. Și a lor pentru mine, o teamă trecută deja, pe care purtarea mea veselă le-a alinat-o cu totul. Cancerul nu invadase nimic în jur. Nu era nevoie de chimioterapie. Nici de radioterapie. Doar de terapie cu hormoni antiestrogen, cale de cinci ani.

Habar nu aveam atunci ce înseamnă să treci în planul tău de viață statutul de pacient oncologic, deadline-uri de consultații. Că voi veni la Hunedoara la oncologa mea Alina Florea o dată la trei luni. E un medic formidabil. Hiperaglomerată, ca toți medicii foarte buni care uită să trăiască pentru altceva decât pentru pacienți. Că îmi va da liste și trimiteri la investigații de două ori pe an, care de care mai CT, RMN, PET-CT (acesta o dată pe an, că e radioactiv rău), ecografii, mamografii, analize de sânge. Că voi sta în tuburi 40-50 de minute, ținându-mi respirația un minut din două încontinuu. Că îmi voi face un program cinematografic în minte pentru toate acele experiențe și că pe ecranul minții mele vor încerca să se strecoare, în timp ce firele aparatelor pulsează, imagini din raiul de la Jina, din savana Kenyei, cu turmele ei de antilope, de zebre și cu fițoașele ei girafe, cu leii tăvăliți în mijlocul drumului, ca să îi vedem în toată splendoarea lor leneșă, imagini

din Machu Picchu, cel ce unește cerul și pământul, și din toate mărire pe care le iubesc.

Ultimul RMN (dar nu și cel din urmă) s-a soldat cu un final hazliu. Era la abdomen. L-am făcut la Hunedoara. Asistenta m-a pregătit minuțios, m-a băgat în tub, m-a acoperit cu păturici (e frig tare în acea poziție înțepenită). Mi-a dat în mână pompița de panică. Cea de care puteam strânge dacă ceva era serios în neregulă cu mine, dar pe care știam că e mult mai bine să nu o apăs, chiar dacă nu e nimic în regulă să stai înțepenit 50 de minute, să inspiri, să ții aerul în piept, să respiri doar după alte zeci de secunde, veacuri de reprimare, să o iei de la capăt iarăși și iarăși, sub autoritatea vocii care vine prin căștile din urechi. Să nu te miști în niciun fel. Să te apuce brusc mâncărimi, mai ales pe nas, și să continui stoică să ignori orice senzație corporală. Un fel de batalion disciplinar pentru corpul controlat doar de minte. Apoi, ca la o clipă a izbăvirii, toate sunetele se opresc. Asistenta apasă pe butonul de evacuare a patului din tubul de imagistică. Corpul se eliberează. Începe incredibila bucurie să îți poți mișca brațele, chiar și cu branula pentru substanță de contrast înfiptă în dosul palmei drepte.

Asistenta a intrat în sala în care mă aflam și a început să mă demonteze și să mă mustre:

— Doamnă, de ce ați mișcat la un moment dat genunchii? Nu știați că nu e voie?

— Fiindcă investigația era la abdomen. Mă scuzați. Eu așa am crezut. Că pot. Și nu am mai rezistat. Ați fost vreodată într-un tub de RMN?

— Eu? Ferească Dumnezeu! Pe mine nu m-ar putea pune nimeni într-un astfel de tub decât dacă mi-ar face anestezie generală.

Am râs amândouă. Fiindcă râsul este mereu terapeutic. Previne frica. E bun și pre-frică și post-frică. *Castigat ridendo timorem*.¹

La RMN-ul cranian e tare bine. Nu trebuie să faci nimic. Respiri normal. Faci doar exerciții de răbdare. Din căști nu se revarsă comenzi greu de executat. Ci, poate, muzică. Eventual ca la mine. Pianul minunat, sub degetele lui Richard Clayderman. Dar te poți trezi, mai explicit, mă pot trezi cu o interpretare dată în fugă de doctorul care descifrează enorma cantitate de imagini. Cu răbdare de fier sau cu nerăbdare statistică. M-a înspăimântat ce a scris. A doua zi eram cu CD-ul în mână la Isabela. Împărăteasa interpretărilor imagistice. M-a scos din spaimă.

— Nu ai nimic, dar nimic patologic. Arată exact ca un creier normal la vârsta ta.

Desigur. Și creierul este ca orice parte a corpului meu. Îmbătrânește odată cu el, ce să îi faci? Dar, așa cum arată, îmbătrânește complet normal.

— Isabela, aveam și eu două lucruri despre care credeam că sunt sănătoase: inima și creierul. M-am panicat. Rău. De creier. De inimă se ocupă Irina. Știam că e bine, tot așa, în parametri de vârstă. Inima mea are 70 de ani. Nici măcar în stare de visare nu mai are 16 ani. Poate 50, pe acolo. Caii verzi de pe pereți trec și ei cu timpul. Dispar în ceață.

— *Relax and enjoy!* Scoate-ți și creierul din minte!

Iarăși am râs. Cu ea. Cu Irina. Cu Otilia. Cu Adrian, eternul meu companion în încercările acestea. Cu societatea celor care caută pentru orice problemă zece soluții. Așa cum m-a învățat cândva Eva. Nu invers.

---

1. Râsul îndreaptă frica (lat.) (parafrază după *Castigat ridendo mores*, „Râsul îndreaptă moravurile”).

Așa cum fac cei veșnic neliniștiți. Și filosofii, că e pe *job description*.

Am învățat ca în intervalele dintre investigațiile periodice (regulate) și durerile insuportabile în mâna stângă (care vin când vor, sunt niște bestii arbitrare) să trăiesc nu ca și când toate acestea nu există, ci ca și când nu îmi permit să irosesc tot ceea ce îmi este drag în viața cea rămasă. Și nici ce înzestrări mi-au mai rămas. Atâtea câte mai sunt și în felul în care se conturează în această etapă din viață. Cum zicea Kant, bărbatul atât de însemnat al minții mele, este o datorie morală imperfectă față de sine să îți dezvolți capacitățile și talentele. Cu alte cuvinte, nu prea ține de *vreau, nu vreau*, ci mai degrabă de: *pot, nu pot, cât pot*.

Se pare că prima folosire a înzestrărilor mele a fost să gătesc seara. Fiindcă seara ceilalți talanți nu funcționau, erau pe *mute*. Sau măcar să mă bucur de serialele polițiste britanice, canadiene și australiene. Liniștite. Pline de bun-simț. Politicoase. Vremea tumultoasă a celor șapte sezoane din *Outlander* trecuse. Aștept sezonul 8. Am adorat *Outlander*. Se simt mintea și sensibilitatea de femeie în felul în care este construit scenariul. Se simte felul în care femeile îndură istoria în timpuri grele. Se simte ce își poate dori o femeie într-o iubire totală, atotcuprinzătoare, chiar dacă prețul ei este să treacă vama spre un secol greu pentru femei. Mult mai greu. Și foarte provocator pentru o doctoră silită să refacă drumul plantelor către leacuri aflate încă prea departe de a deveni medicamente. Cea care vindecă. Cea care uneori este învinuită de vrăjitorie. Cea care e salvată prin dragoste și recunoștință. Date și primite.

M-am luat cu vorba. Fiindcă acest serial m-a sedus cu totul în întunecimile zidurilor de castele scoțiene, în lumina colibelor, în luatul vieții de la capăt în pădurile

Lumii Noi. Într-o poveste de iubire fără limite de timp și spațiu peste care calcă, uneori devastator, o istorie aflată cu totul în timp și spațiu. Cu bărbați aflați mereu cu sabia la brâu sau cu tunurile în față. Cu femei care îi nasc, îi cresc și îi hrănesc pentru ca ei să joace pe tabla de șah a istoriei. Și adesea să se ucidă între ei și să îi ucidă pe cei nevinovați. Pe motive de clan. Pe motive de trufie. Pe motive de răzbunare. De teritorii. De putere asupra istoriei. Cu femei care îi repară și îi hrănesc, dar nu reușesc să îi oprească decât în micile răgazuri de pace, când ei construiesc case, drumuri, mori, ziduri de apărare.

Am citit estimp și multe cărți. O parte de literatură. Alte povești omenești în care istoria și fantezia fac o simbioză splendidă. *Theodoros* a lui Mircea Cărtărescu ar fi cea dintâi în ordinea forței creative. Cu toate cruzimile incluse. Dar sunt cruzimi de mai demult. În plus, e mai mult catharsis decât mimesis în acea excelentă carte. Pe unele le-am și lansat. Așa că a trebuit să citesc și povești adevărate, de exemplu, de o atrocitate inimaginabilă. Cum ar fi aceea despre trenurile morții plecate din Basarabia către România. *Sfârșitul lumii e un tren*, a Danielei Rațiu. O carte excelent construită și veridică, pe care, în această etapă a vieții mele, chiar nu aș fi vrut să o citesc. Fiindcă, atunci când ai diverse săbii ale lui Damocles deasupra capului și tot mai puțin timp rămas, parcă ai vrea să lași deoparte bubele, mucegaiurile și noroaiele lumii, ca să te scufunzi în partea ei frumoasă și bună.

*

La foarte puțină vreme după operația mea de sân a trebuit să îmi adun mintea și inima nu doar ca să termin

editarea manuscrisului *Aripi și rădăcini*, ci și pentru că octombrie înseamnă mereu în Sibiu Astra Film Festival. Pe care îl simt și al meu. Are rădăcinile și aripile de care am nevoie. Este despre viața adevărată, nejucată, trăită fără retușuri și contrafaceri. Despre lumi și experiențe ale altor oameni la care de obicei nu avem acces. Sunt tăcute pentru știri. Sunt invizibile pentru cineaștii de filme mari. Sunt acolo, undeva, de unde le scot la lumină doar acești visători ai unei umanități înțeleghătoare: creatorii de film documentar.

Subiectul supus dialogului *doc-talk* pe care am acceptat să îl iau în primire în acel an (acceptat nu de alta, dar, în contextul dat, și Csilla și Dumitru, directorii festivalului, știau că este greu pentru mine) a fost eutanasia. Un documentar despre eutanasiile. Uciderea din compasiune. Eutanasia activă, carevasăzică. Mai mult, uciderea asistată medical, în condiții perfect legale și, utilitarist vorbind, chiar morale: capătul pus unei suferințe fără ieșire, când cel aflat într-o boală terminală, adult conștient, decide, de regulă cu acceptul celor apropiați, să își termine viața într-o clinică (sau acasă), asistat de un medic care îi administrează injecția letală. Pacientul are de ales dacă se răzgândește sau nu până în ultima clipă, până când acul seringii îi intră în venă, dar nu a început apăsarea pistonului.

Greu subiect. Apăsător film. Incredibil realizat, odată ce toți pacienții erau reali, la fel ca și medicul devenit agentul lui Thanatos în lumea noastră.

Pe scenă, la finalul filmului, doi oameni: părintele Necula și cu mine. O măsuță și două scaune de fier forjat tip grădină, de culoarea bronzului coclit. Mi-a fost frig tot timpul. De parcă era îngheț. Nu știu de ce îmi era frig. Fiindcă mi s-a transmis starea din imaginile în culori reci ale filmului? Fiindcă mi-a fost teamă că